

“El Concert Econòmic Responsable trenca les regles del joc vigents”

El País Valencià és la desena comunitat autònoma en renda per càpita però en canvi és la tercera contribuent neta. De fet, som un 12% més pobres que la mitjana, però contribuïm un 12% més que la resta d'espanyols. Com hem arribat fins ací?

—L'inici d'aquest greuge té a veure amb el sistema de finançament acordat durant el primer govern de Felipe González. Es va traspasar la sanitat i l'educació mitjançant un sistema de valoració del que costava aquells recursos, allò que coneixem com el “cost efectiu”. El problema fou que la valoració es va fer molt per sota del que tocava. El PSPV sabia que estava acceptant una valoració del cost de mantenir aquests recursos molt per sota del que realment costava. Per tant, allò ens va situar en una casella de partida que ens perjudicava. A partir d'ací i fins ara s'han negociat diversos sistemes de finançament però sempre preservant l'*statu quo* de les comunitats autònomes més ben finançades, la qual cosa ha perpetuat el greuge de partida. Extremadura, Castella-la Manxa i Andalusia, comunitats que durant molt de temps han estat governades pels socialistes, mai no han volgut saber-ne res de revisar l'*statu quo*; i el mateix li passa al PP amb comunitats com Galícia o Castella i Lleó.

Dit això, els valencians hem estat incapaços de reclamar allò que ens pertocava, a pesar que la llei està del nostre costat. La Constitució i la LOFCA (Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes) consagren el dret a la igualtat, l'equitat i la suficiència financera, però cap d'aquests drets no es compleix en el cas dels valencians. I al contrari que catalans, bascos o andalusos, no hem estat capaços d'alçar la veu. No volem un tracte millor que ningú, sinó només situar-nos en la mitjana.

A l'empresariat valencià no li ha interessat gens ni mica fer visible aquest

Compromís ha fet pública la seua “proposta electoral neuràlgica”. Es tracta del Concert Econòmic Responsable, una reforma del sistema de finançament que contempla que cada comunitat autònoma recapte els seus impostos i contribuïska a la solidaritat interterritorial només quan li sobren recursos. En parlem amb el seu ideòleg, l'economista Josep Melero (Silla, 1971).

problema perquè sempre han viscut a recer de Madrid i sempre han estat amb l'esperança eterna que Madrid els ho arreglarà...

—Però hi ha hagut un canvi de postura significatiu en els últims dos anys pel que fa als empresaris...

—Jo no diria tant. Potser hi ha hagut un canvi des que Boluda es deixà la presidència del Reial Madrid i va vindre cap ací. Caldria demanar-los, per cert, als empresaris valencians que tenen empreses amb seu fiscal a Madrid que les portaren cap ací perquè aquesta seria la seua manera de contribuir a

recaptar algun duro.

En tot cas, les responsabilitats són compartides: el PSPV per haver acceptat un sistema de finançament perjudicial per als valencians, el PP per no haver fet res i la societat civil i empresarial per no haver estat capaç de reivindicar aquesta qüestió.

—La setmana passada van presentar el Concert Econòmic Responsable (CER). Van dir vostès que era la seua “proposta electoral neuràlgica”. Tanmateix, aquest CER ja el presentaren l'abril de 2013. Per què presentar-lo dues voltes?

—El document mai no s'havia fet públic. L'abril de 2013 el que vam fer va ser començar a emmarcar el discurs del finançament quan encara ningú no en parlava. Ni el grup d'*expertos de las Cortes*, ni tampoc AVE havien fet els seus informes, encara.

Tots coincidim en la diagnosi, però després divergim en les solucions. Tant els empresaris com *los expertos* volen continuar dins la LOFCA i continuar resant a la Mare de Déu perquè l'Estat tinga en compte que som pobres i siguem solidaris amb nosaltres. Des de Compromís considerem que a aquest sant ja li hem resat moltes voltes i mai no ens ha donat una bona collita. Per això proposem una posició política diametralment diferent, que passa per la coresponsabilitat fiscal. Això significa ser responsable d'allò que ingresses i d'allò que gastes. El que no pot ser és que, com ara, només siguem responsables de la despesa, perquè això genera balafament i endeutament. Per això, el CER contempla la creació d'una Agència Tributària Valenciana que ingresse, gestione i liquide els recursos dels valencians. A banda, cal establir mecanismes bilaterals —com els que en el seu moment va reclamar el Govern català— on cada comunitat pugui deixar clar en quina mesura pot contribuir o no a les arques de l'Estat. Perquè el que no pot ser és que, a costa del principi de

solidaritat interterritorial, els valencians acabem, després de passar per caixa, pitjor del que estàvem. És absurd que nosaltres hàgem de ser solidaris amb Aragó i la Rioja quan aquestes comunitats autònomes tenen uns PIB per càpita millor que el nostre.

—**Anem a pams. L'Agència Tributària Valenciana hauria de gestionar tots els impostos que es generen al País Valencià?**

—Això és complicat, caldria fer un estudi molt acurat. Perquè pots tenir competència sobre els tributs directes, però és difícil tenir-ne sobre els indirectes, com ara els hidrocarburs. No és impossible tenir-hi competències però s'ha d'admetre que és més complex des del punt de vista tècnic. Caldria pactar-ho amb l'Estat.

—**Una de les potes del CER és “la solidaritat i la cooperació”. En la roda de premsa de presentació del CER Enric Morera va parlar del “cupó” basc i el navarrès, però al document no diu res d'un “cupó”. Què em pot concretar sobre el tema?**

—Un dels secrets més ben guardats de l'Estat espanyol és quina és l'aportació de bascos i navarresos a la solidaritat. La liquidació anual es fa amb total opacitat.

Però parlem del *cupó*. El *cupó* no és cap altra cosa que establir primer que res allò que tu tens com a despeses fixes. Els costos reconeguts pel PP per al País Valencià són, com a mínim, els 15.000 milions d'euros de pressupost. Però ací només ens n'arriben, en forma de transferència, 10.000, la qual cosa suposa que hi haja un forat de 5.000. Nosaltres proposem fer el procés invers: primer valorem els costos segons uns criteris objectius que ens permeten saber quant costa un llit hospitalari o un alumne de secundària. I quan tinguem cobert el pressupost —que negociarem amb el Govern per demostrar que la despesa està justificada—, si ens en sobra —i només si me'n sobra!—, liquidarem la solidaritat. I si no hi ha diners que sobren, no hi ha necessitat de ser solidaris, perquè a més s'ha de tenir en compte que els valencians hem de recuperar posicions per situar-nos en la mitjana.

El que no pot ser és que a hores d'ara els traspasos de l'Estat només cobrisquen el 80% del que costa la sanitat i

EVA MÀRQUEZ

“La proposta de reforma del sistema de finançament dels experts de les Corts és poc ambiciosa”

l'educació. És que ni tan sols s'estan cobrint les necessitats bàsiques! I no hi ha ni un clau per invertir en polítiques culturals, polítiques industrials... El que s'ha fet, *de facto*, és buidar de contingut la Generalitat Valenciana. La Generalitat Valenciana és un gestor sense recursos, una closca buida.

—**I per què li han dit “Concert Econòmic Responsable”? És que els concerts econòmics del País Basc i Navarra són irresponsables?**

—Completament. En la mesura que és un privilegi que no es fa extensible a la resta d'autonomies, em sembla una irresponsabilitat. El concert econòmic

Home de confiança de Morera

Persona del nucli de confiança d'Enric Morera, Josep Melero és autor únic del concert econòmic responsable. Coordinador de l'àrea d'administració i finances del Bloc, llicenciat en econòmiques per la Universitat de València, ha treballat com a consultor de mercats i ha estat, durant vuit anys, l'únic representant de Bloc-Compromís al seu municipi, Silla (Horta). De cara als comicis del 24 de maig ha renunciat a encapçalar la llista i ha deixat pas a la seua companya Raquel Sánchez. En l'actualitat treballa com a assessor de l'únic diputat que Compromís té a la Diputació de València, Emili Altur.

EVA MÀNEZ

basc i navarrès no té res a veure amb l'eficiència econòmica. I em sembla molt greu l'opacitat amb què s'ha fet. Com a ciutadans, tenim dret a saber en quina mesura contribueix un basc a la caixa comuna. Per això nosaltres parlem de "responsabilitat", perquè volem relacions bilaterals on hi haja intercanvi d'informació. Demanem una reforma del Senat perquè aquest vetle pel compliment de la política territorial en tot l'Estat espanyol.

—**Aleshores, quina és la diferència entre el CER i el concert econòmic de bascos i navarresos?**

—És similar en el sentit que és la comunitat autònoma qui recapta i també perquè demanem coresponsabilitat fiscal. I és diferent en la mesura que no volem amagar el que paguem per la solidaritat.

—**I les similituds i les diferències amb el pacte fiscal que proposava Catalunya?**

—El que proposen tant el pacte fiscal com el CER són les bases d'un sistema fiscal federal pur i dur. Per molt que molts s'omplin la boca dient que som quasi un Estat federal, Espanya no ho és ni de lluny. Pel moment històric que ens toca viure, al màxim que podem aspirar —perquè ja m'agradaria a mi

poder demanar la independència— és a un Estat federal i, si aquest és possible, ens cal un sistema de repartiment com cal.

—**El Govern espanyol va rebutjar el pacte fiscal de soca-rel. Amb aquests antecedents, per què el Govern hauria d'acceptar el CER que vostès proposen?**

—El Govern espanyol no és que haja tombat el pacte fiscal; és que el que ha fet ha sigut incomplir tota la legislació relativa al finançament: ni s'ha reformat quan toca ni s'atenen els principis d'equitat i solidaritat. A més, ha establert la infàmia del FLA, un mecanisme de finançament pel qual ens deixen els nostres propis diners i damunt hem de pagar interessos.

—**El CER és una proposta per a l'àmbit estrictament valencià o vàlida per a totes les comunitats? Per**

“És complicat que l'Agència Tributària Valenciana gestione tots els tributs”

què si és així, difícilment surten els números...

—Els números ixen en la mesura que recaptés i et quedés amb allò que et correspon. Els territoris a què els sobren diners —i només si els en sobren— contribueixen a la caixa comuna, des d'on es reparteix per als territoris que no són capaços de recaptar prou.

Montoro diu que no es pot reformar el sistema de finançament perquè no hi ha diners. Aquest és un argument fallaç, però en realitat el que diu és que no tocarà l'*statu quo*. Perquè, si deixaren de privilegiar algunes comunitats autònomes, i es fera un altre repartiment, les demandes de comunitats com la valenciana es podrien atendre. No volen enfrontar-se a Andalusia, Galícia o el País Basc. En l'Estat espanyol cadascú juga per a ell. Cal oblidar-se de l'*statu quo* i fer una nova valoració dels costos. No podem ser ostatsges d'un *statu quo* que està fet sobre unes bases incorrectes.

—**Hi ha veus que defensen que, tenint en compte que el PIB dels valencians està per sota de la mitjana, als valencians ens convé més un finançament just que un concert econòmic.**

—En la nostra proposta de CER, aportes a la caixa comuna quan pots

aportar i reps quan has de rebre. Per això ens cal un sistema bilateral de negociació, per deixar ben a les clares quan puc aportar i quan he de rebre del sistema perquè els diners recaptats són insuficients per cobrir les despeses.

—Però aleshores el CER no té res d'especial. Vull dir que el resultat seria el mateix que el que s'obtiniria d'un sistema de finançament realment just. Al final, amb CER o nou sistema de finançament, les solucions passen per la bona voluntat de l'Estat.

—No, perquè el CER s'estableix sobre criteris objectius. L'Estat ja m'ha reconegut a mi el cost de les meues competències. Políticament nosaltres hem d'aspirar a un sistema just per als valencians amb criteris de transparència. No es pot sostenir aquest sistema perquè genera un malestar que acabarà explotant per algun lloc. Fins i tot els empresaris valencians, que es compten entre els més mesells d'Espanya, han alçat la veu.

—L'economista Vicent Cucarella, en el seu llibre *El finançament valencià. De la submissió al canvi necessari* diu que el concert econòmic “resulta molt atractiu des de la perspectiva d'identitat nacional i control de la hisenda pròpia. Però no ens resultarien tan evidents els guanys en termes exclusivament econòmics, ja que el PIB per càpita valencià és notablement inferior a l'espanyol i, per tant, també la seua capacitat de generar ingressos tributaris”.

—Jo estic en desacord amb això perquè és el peix que es mossega la cua. Que ens deixen fer el tren Xàtiva-Alcoi o el Gandia-Benidorm o disposem de diners per fer política industrial, tindrem un retorn econòmic que ens permetrà situar-nos allà on ens correspon. Ara mateixa la capacitat de generar recursos està per sota de la mitjana per la senzilla raó que ens espolien. A hores d'ara els valencians juguem amb inferioritat de possibilitats perquè no gaudim d'autonomia. Els valencians tenim menys capacitat de generar riquesa perquè se'ns han drenat recursos.

—La comissió d'experts de les Corts, en la qual participava una

persona nomenada per Compromís, va advocar no per un concert econòmic sinó per una reforma del sistema de finançament. Quin defecte hi veu a aquesta proposta, en què han participat economistes de prestigi designats per tots els partits polítics?

—Es queda curta. Parteixen de la premissa que no cal tocar la LOFCA. Volen jugar la partida amb les regles de joc establertes fins ara. La del comitè d'experts és una proposta institucional i, per tant, és normal que siga una proposta consensuada. Nosaltres anem un poc més enllà i apostem per establir unes noves regles de joc.

—La proposta del comitè d'experts, doncs, és poc ambiciosa?

—Sí, és poc ambiciosa. És una proposta que només serveix per sobreviure. El CER, en canvi, trenca les regles del joc, ara mateixa no cap dins la llei.

—Per a la confecció d'aquest document ha comptat amb l'opinió de la persona que Compromís va designar en el comitè d'experts de les Corts, l'economista Rafa Beneyto?

—Aquesta proposta naix per nament del Consell General de Compromís, que m'encomana a mi, com a coordinador de l'àrea d'administració i finances, redactar un document en aquest sentit. El document és en un 99,5% meu, però per tal de redactar-lo m'he mirat els llibres de Beneyto i també he consultat persones com ara Paco Simó, d'Iniciativa, o Asensi Descalç, professor d'economia de la Universitat de València.

Violeta Tena

Cines Babel

Vicente Sancho Tello, 10 · València

Maps to the Stars

de David Cronenberg

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS :
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.

(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

